Serving JinShasan
050285
gyanmandir@kobatirth.org

॥ श्रीजिनाय नमः ॥

(सान्वयगूर्जरभाषांतरसहीतं च)

॥ श्रीकेशरीकेवलीचारित्रम् ॥

(मूळकर्ता—वर्धमानसूरी)

अन्वय सहीत भाषांतर कर्ता तथा छपावी प्रसिद्ध करनार पंडित हीरालाल हंसराज.

आ ग्रंथना अन्वय तथा भाषांतरना प्रसिद्ध कर्ताए सर्व हक स्वाधिन राख्या छे.

सने १९२९. मूल्य रु. ०—८—० सं. १९८५.

Printed at Jain Bhaskaroday Printing Press—JAMNAGAR.

For P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jin Gun Aaradhak Trust

॥ श्रीजिनाय नमः ॥

(श्रीचारित्रविजयगुरुभ्यो नमः)

(सान्वयं गूर्जरभाषांतरसहितं च)

॥ अथ श्रीकेशरीकेवलिचरित्रं प्रारभ्यते ॥

(मूलकर्ता—श्रीवर्धमानसूरिः)

अन्वय सहित गुजराती भाषांतर कर्ता—पंडित श्रावक हीरालाल हंसराज (जामनगरवाळा)

सुध्यानानामसावद्यकृतां मौहूर्तिकं हृदि + यात्साम्यमाद्यं तच्छिक्षाव्रतं सामायिकाभिधम् ॥ १ ॥

अन्वयः—सुध्यानानां असावद्यकृतां हृदि यत् मौहूर्तिकं साम्यं तत् सामायिक अभिधं आद्यं शिक्षा व्रतं. ॥ १ ॥

अर्थः—उत्तम ध्यानवाळा, तथा पापकार्य नही करनारा, एवा मनुष्योना हृदयमां जे मुहूर्तवारसुधी समता रहेछे, तेने सामायिक नामनुं पेहेलुं शिक्षाव्रत (जाणवुं.) ॥ १ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

आभाति यतिधर्मश्रीक्षणखेलनभूमिका । दुरितोर्मिविरामाय व्रतं सामायिकं पुनः ॥ १ ॥

अन्वयः—पुनः यति धर्म श्री क्षण खेलन भूमिका सामायिकं व्रतं दुरित ऊर्मिं विरामाय आभाति. ॥ १ ॥

अर्थः—वळी मुनिधर्मनी लक्ष्मीने नृत्य करवानी रंगभूमिसरखुं सामायिक व्रत, पापोना उछाळानी शांतिमाटे शोभेछे, (अर्थात् ते पापोना उछाळाने शांत करेछे.) ॥ १ ॥

मोक्षश्रीममतारम्भः समताभ्यासरङ्गभूः । करुणारससिन्धूर्मिराद्यं शिक्षाव्रतं मतम् ॥ २ ॥

अन्वयः—मोक्ष श्री ममता आरंभः, समता अभ्यास रंगभूः, करुणा रस सिंधु ऊर्मिः, आद्यं शिक्षा व्रतं मतं. ॥ २ ॥

अर्थः—मोक्षलक्ष्मीनी ममताना आरंभसरखुं, अने समताने क्रीडा करवानी रंगभूमिसरखुं, तथा कृपारसना महासागरना मोजांसरखुं, पेहेलुं शिक्षाव्रत कहेलुं छे. ॥ २ ॥

क्रूराचारोऽपि संसारकारया मुच्यते द्रुतम् । केशरीव त्रुटत्कर्मदामा सामायिकव्रती ॥ ३ ॥

अन्वयः—सामायिक व्रती क्रूर आचारः अपि केशरी इव त्रुटत् कर्म दामा द्रुतं संसार कारायाः मुच्यते. ॥ ३ ॥

अर्थः—सामायिक व्रतवाळो, मनुष्य क्रूर आचरणवाळो होवा छतां पण केशरी चोरनी पेठे कर्मोनी सांकळ तोडीने तुरत संसाररूपी केदखानामांथी छुटी जाय छे. ॥ ३ ॥

तथाहि शत्रुलोकाहिबर्हणः क्षीणगर्हणः । भूपोऽभूद्विजयो नाम धर्मी कामपुरे पुरे ॥ ४ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अन्वयः—तथाहि—कामपुरे पुरे शत्रु लोक अहि बर्हणः, क्षीण लोक गर्हणः, विजयो नाम धर्मी भूपः अभूत्. ॥ ४ ॥
अर्थः–ते केशरीचोरनुं उदाहरण कहे छे–कामपुरनामना नगरमां शत्रुओरूपी सर्पोनो (नाश करवामां) मयूरसरखो, तथा लोकोनी तरफनी निंदाविनानो विजयनामनो धर्मिष्ट राजा हतो. ॥ ४ ॥

तं श्रेष्ठी सिंहदत्ताख्यो नत्वाचख्यौ कदाचन । केशरी नाम मे स्वामिन्पुत्रोऽभूच्चौर्यभूरिति ॥ ५ ॥

अन्वयः–कदाचन सिंहदत्त आख्यः श्रेष्ठी तं नत्वा इति आचख्यौ, (हे) स्वामिन्! केशरी नाम मे पुत्रः चौर्यभूः अभूत्.
अर्थः–एक दिवसे सिंहदत्तनामना शेठे ते राजाने नमीने एम कह्युं के हे स्वामी! केशरीनामनो मारो पुत्र चोरी करवामां आसक्त थयेलो छे. ॥ ५ ॥

अथ स्थास्यसि मद्भूमौ यदि तद्वध्य एव मे । इति केशरिणं देशान्नरेशो निरकाशयत् ॥ ६ ॥

अन्वयः–अथ यदि मद् भूमौ स्थास्यसि, तत् मे वध्यः एव, इति नरेशः देशात् केशरिणं निरकाशयत्. ॥ ६ ॥
अर्थः—हवे जो मारी भूमिमां तुं रहेशे, तो हुं तने मारीज नाखीश, एम (कहीने) राजाए (पोताना) देशमांथी ते केशरीने कहाडी मेल्यो. ॥ ६ ॥

सोऽपि भूपभयाक्रान्तः श्रान्तो देशान्तरं व्रजन् । क्वाप्यपश्यद्वने स्वच्छशीतस्वादुरसं सरः ॥ ७ ॥

अन्वयः—भूप भय आक्रांतः सः अपि देशांतरं व्रजन् श्रांतः वने क्व अपि स्वच्छ स्वादु रसं सरः अपश्यत्. ॥ ७ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अर्थः—राजाना भयथी डरेला ते केशरीए पण परदेशमां जतां थकां थाकीने वनमां क्यांक निर्मल अने स्वादिष्ट जलथी भरेलुं तळाव जोयुं. ॥ ७ ॥

अचौर्याहृतमाशक्तेर्न पयोऽपि पपे मया । अहो कार्यं तदप्यद्य धिग्धिग्दैवविपर्ययम् ॥ ८ ॥
इति ध्यायन्नयं तत्र श्रान्तः कान्तारपल्वले । चौरश्चक्रे पयःपानं स्नानं च विदधेऽधिकम् ॥ ९ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—आशक्तेः अचौर्यं आहृतं पयः अपि मया न पपे, अहो! अद्य तत् अपि कार्यं, दैव विपर्ययं धिक्धिक् ॥ ८ ॥ इति ध्यायन् श्रांतः अयं चौरः तत्र कांतार पल्वले पयः पानं चक्रे, च अधिकं स्नानं चक्रे. ॥ ९ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—शक्ति होय त्यांसुधी चोरीथी नही मेळवेलुं जल पण में पीधुं नथी, अरे! आजे तेम पण करवुं पडशे, माटे दैवना विपरीतपणाने धिक्कार छे! धिक्कार छे! ॥ ८ ॥ एम विचारतां थाकी जवाथी ते चोरे त्यां ते वनमां रहेलां तळावमांथी जलपान कर्युं, तथा सारीरीते तेमां स्नान पण कर्युं. ॥ ९ ॥ युग्मं ॥

निःसृत्य स गतश्रान्तिरारोहत्पालिशालिनम् । क्षुधाकुलः फलस्यूततरं चूततरुं ततः ॥ १० ॥

अन्वयः—ततः गत श्रातिः सः निःसृत्य क्षुधा आकुलः पालि शालिनं, फल स्यूततरं चूत तरुं आरोहत् ॥ १० ॥

अर्थः—पछी थाक उतर्याबाद ते त्यांथी निकळीने क्षुधातुर थवाथी (ते तळावनी) पाळपर रहेला तथा फलद्रुप थयेला आंबाना वृक्षपर चड्यो. ॥ १० ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

फलैस्तृप्तस्ततो दृप्तः स चिन्तां क्लृप्तवानिति । हहा मम किमद्याहर्विना चौर्येण यास्यति ॥ ११ ॥

अन्वयः—ततः फलैः तृप्तः दृप्तः सः इति चिंतां क्लृप्तवान्, हहा! किं चौर्येण विना अद्य मम अहः यास्यस्ति? ॥ ११ ॥

अर्थः—पछी फलोथी तृप्त थइ उन्मत्त थयेलो ते केशरी एवी चिंता करवा लाग्यो के, अरेरे! शुं चोरीविनाज आजनो मारो दिवस जशे? ॥ ११ ॥

इति चिन्तापरे तत्र मन्त्रसाधितपादुकः । उत्ततार सरस्तीरे कोऽपि योगीश्वरोऽम्बरात् ॥ १२ ॥

अन्वयः—इति चिंता परे मत्र साधित पादुकः कः अपि योगीश्वरः अंबरात् तत्र सरः तीरे उत्ततार. ॥ १२ ॥

अर्थः—एरीते ते चिंता करतो हतो, एवामां मंत्रसिद्ध पावडीओवाळो कोइक योगींद्र आकाशमांथी ते तळावना किनारापर उतर्यो.

स व्योमगमनासन्नतपनातपतापितः । दत्वा दिक्षु दृशं मुक्त्वा पादुके उदकेऽविशत् ॥ १३ ॥

अन्वयः—व्योम गमन आसन्न तपन आतप तापितः सः दिक्षु दृशं दत्वा, पादुके मुक्त्वा उदके अविशत्. ॥ १३ ॥

अर्थः—आकाशगमन करवाथी नजीकमां रहेला सूर्यना तापथी तप्त थयेलो ते योगीराज दिशाओतरफ नजर करीने, तथा पावडीओ मूकीने जलमां दाखल थयो. ॥ १३ ॥

वेद्मीदं पादुकाद्वन्द्वमस्याकाशंगतौ क्षमम् । यदेतदिह मुक्त्वासौ पद्भ्यामेव जलेऽविशत् ॥ १४ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

तदेतच्चोरयामीति ध्यात्वोत्तीर्य द्रुतं द्रुमात् । पादुके पादयोः क्षिप्त्वा चौरोऽगाद्गगनाध्वना ॥१५॥ युग्मं

अन्वयः—वेद्मि, अस्य इदं पादुका द्वंद्वं आकाश गतौ क्षमं, यत् असौ इह एतत् मुक्त्वा पद्भ्यां एव जले अविशत्, ॥ १४ ॥ तत् एतत् चोरयामि, इति ध्यात्वा, द्रुतं द्रुमात् उत्तीर्य, पादुके पादयोः क्षिप्त्वा चौरः गगन अध्वना अगात्. ॥ १५ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—हुं एम धारुं छुं के, आनी आ बन्ने पावडीओ आकाशगमन करवामां समर्थ छे, केमके आ योगी अहीं ते पावडीओ मूकीने पगोवडेज जलमां दाखल थयो छे, ॥ १४ ॥ माटे आ पादुकाने चोरीलेउं, एम विचारीने तुरत वृक्षपरथी उतरीने, तथा पगमां ते पावडीओ पेहेरीने ते केशरीचोर आकाशमार्गे चाल्यो गयो. ॥ १५ ॥ युग्मं ॥

स निर्गम्य दिनं क्वापि नक्तं तत्पादुकापदः । चिन्तासमानसमयं व्योम्ना धाम्नि ययौ निजे ॥ १६ ॥

अन्वयः– सः चिंता समान समयं दिनं क अपि निर्गम्य, तत् पादुका पदः नक्तं व्योम्ना निजे धाम्नि ययौ. ॥ १६ ॥

अर्थः–पछी ते केशरी चिंतातुर समयवाळा ते दिवसने क्यांक वीताडीने, ते पावडीओ पगमां पहेरीने रात्रिए आकाशमार्गे पोताने घेर गयो. ॥ १६ ॥

राज्ञे विज्ञप्य चौरं मां त्वं पुरान्निरकाशयः । इत्युक्त्वाताडयद्दण्डैः पितरं नितरामसौ ॥ १७ ॥

अन्वयः—राज्ञे मां चौरं विज्ञप्य त्वं पुरात् निरकाशयः, इति उक्त्वा असौ दंडैः पितरं नितरां अताडयत्. ॥ १७ ॥

अर्थः—राजाप्रते मने चोरतरीके जाहेर करीने तें नगरमांथी देशनिकाल कराव्यो छे, एम कहीने ते केशरीए लाकडीओवडे

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

(पोताना) पिताने बहुज मार्यो. ॥ १७ ॥

परासुं पितरं त्यक्त्वा महर्द्धीनि गृहाणि सः । प्रविवेश पदार्थौघं सारं सारं जहार च ॥ १८ ॥

अन्वयः—परासुं पितरं त्यक्त्वा सः महर्द्धीने गृहाणि प्रविवेश, च सारं सारं पदार्थ ओघं जहार. ॥ १८ ॥

अर्थः—(पछी) मरण पामेला पिताने तजीने ते केशरीचोर महान् समृद्धिवाळां घरोमां दाखल थयो, अने त्यांथी तेणे सारी सारी किमती वस्तुओना समूहनी चोरी करी. ॥ १८ ॥

अन्त्ये यामे त्रियामायाः स समायातवान्पुनः । सरोवरं तदेवाशु दुर्गमारण्यमण्डनम् ॥ १९ ॥

अन्वयः—पुनः त्रियामायाः अंत्ये यामे सः दुर्गम अरण्य मंडनं, तत् एव सरोवरं आशु समायातवान् . ॥ १९ ॥

अर्थः—पछी रात्रिने छेल्ले पहोरे ते केशरीचोर, अगोचरवनने शोभावनारा तेज सरोवरपासे तुरत आव्यो. ॥ १९ ॥

नित्यमित्ययमुद्दामक्रौर्यश्चौर्यलसद्रसः । तदेव नगरं गत्वालुण्टद्विविधलुण्टनः ॥ २० ॥

अन्वयः—इति उद्दाम क्रौर्यः, चौर्य लसत् रसः, विविध लुंटनः, अयं नित्यं तत् एव नगरं गत्वा अलुंटत् .

अर्थः—ए रीते अत्यंत निर्दय, अने चोरी करवामां रसवाळो, तथा नाना प्रकारनी लुंट चलावनारो ते केशरीचोर हमेशां तेज नगरमां जइने लुंटफाट करवा लाग्यो. ॥ २० ॥

लोकं साधुसतीमुख्यं संतापयति पापिनि । यमागम इव भियेऽभवत्तत्र निशागमः ॥ २१ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अन्वयः-पापिनि साधु सती मुख्यं लोकं संतापयति, तत्र निशा आगमः यम आगमः इव भिये अभवत्. ॥ २१ ॥

अर्थः-ते पापी चोर मुनिओ तथा सतीओआदिक लोकोने संताप उपजावतो होवाथी त्यां रात्रिनुं आगमन, यमना आगमन-नीपेठे भयानक थइ पड्युं. ॥ २१ ॥

तत्स्वरूपं परिज्ञाय राज्ञाथ व्यथितात्मना । परिपृष्टः पुरीरक्षो वैलक्ष्यन्यग्मुखोऽवदत् ॥ २२ ॥

अन्वयः-अथ तत् स्वरूपं परिज्ञाय व्यथित आत्मना राज्ञा परिपृष्टः पुरी रक्षः वैलक्ष्य न्यग्मुखः अवदत्. ॥ २२ ॥

अर्थः-पछी ते हकीकत जाणीने मनमां खेद पामेला ते राजाए पूछवाथी नगरीनो रक्षक कोटवाल विलखो थइ नीचुं मुख करी कहेवा लाग्यो के, ॥ २२ ॥

प्रभो नभोऽध्वगः कोऽपि पुरं मथ्नात्यदः सदा । न चौरचरणन्यासः क्वापि चाप्यत यद्भुवि ॥ २३ ॥

अन्वयः-(हे) प्रभो! कः अपि नभः अध्वगः सदा अदः पुरं मथ्नाति, यत् भुवि क्व अपि चौर चरण न्यासः न च आप्यत.

अर्थः-हे! स्वामी! कोइक पण आकाशगामी चोर हमेशां आ नगरमां रंजाड करे छे, केमके जमीनपर क्यांये पण चोरना पगलां मळतां नथी. ॥ २३ ॥

ततः क्षितिपतिः कोपसंतप्तं लोचनद्वयम् । व्यथातुरः पुरप्रेक्षाकृपाश्रुषु निमज्जयन् ॥ २४ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

तपोधनतपःशीलवतीशीलप्रभावतः । तत्क्लेशसोद्यमः सोऽद्य मम चौरोऽस्तु गोचरः ॥ २५ ॥
इत्युक्त्वाल्पपरीवारः पुरीमयमलोकत । प्रत्यास्थानं प्रतिद्यूताश्रयं प्रतिसुरालयम् ॥२६॥ त्रिभिर्विशेषकम्

अन्वयः—ततः व्यथा आतुरः क्षितिपतिः कोप संतप्तं लोचन द्वयं पुर प्रेक्षा कृपा अश्रुषु निमज्जयन्, ॥ २४ ॥ तपः धन तपः शीलवती शील प्रभावतः तत् क्लेश सोद्यमः सः चौरः अद्य मम गोचरः अस्तु ? ॥२५॥ इति उक्त्वा अल्प परीवारः अयं प्रति आस्थानं, प्रति द्यूताश्रयं प्रतिसुरालयं पुरीं अलोकत. ॥ २६ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

अर्थः—पछी चिंतातुर थयेलो ते राजा क्रोधथी तपेलां बन्ने चक्षुओने नगरमां तपास करवामाटेनी दयावाळां आंसुओमां भींजावतोथको, ॥ २४ ॥ तपस्वीओनी तपस्या, तथा शीलवंतीओना शीलना प्रभावथी, तेओने कष्ट आपवामां उद्यमी थयेलो ते चोर आजे मने दृष्टिगोचर थाओ? ॥२५॥ एम कहीने स्वल्प परिवारवाळो ते राजा दरेक सभास्थानोमां, दरेक जुगारखानामां, तथा दरेक देवमंदिरोमां नगरनी अंदर तपास करवा लाग्यो. ॥ २६ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

चौरचिह्नं क्वचित्किंचिदप्यनालोकयन्नृपः । जगामाक्षामसंकल्पः पुरीपरिसरावनिम् ॥ २७ ॥

अन्वयः—क्वचित् किंचित् अपि चौर चिह्नं अनालोकयन्, अक्षाम संकल्पः नृपः पुरी परिसर अवनिं जगाम. ॥ २७ ॥

अर्थः—क्यांये कंइं पण चोरनुं चिह्न न जोवाथी अति चिंतातुर थयेलो ते राजा नगरनी आसपासनी भूमिपर (तपासमाटे) गयो.

वापीकूपतडागादिस्थानेष्वपि निरूपयन् । न प्राप भूपतिः क्वापि चौरसंचारचेष्टितम् ॥ २८ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अन्वयः—वापी कूप तडाग आदि स्थानेषु निरूपयन् अपि भूपतिः क्क अपि चौर संचार चेष्टितं न प्राप. ॥ २८ ॥

अर्थः—वाव, कूवा, तथा तळाव आदिक स्थानोमां तपास करतां छतां पण राजा क्यांयें पण ते चोरना पगलांनुं चिन्ह मेळवी शक्यो नही. ॥ २८ ॥

मध्याह्नेऽथ धरानेतुर्वनान्तर्भुवि तस्थुषः । नासामासादयद्गन्धः कर्पूरागुरुधूपभूः ॥ २९ ॥

अन्वयः—अथ मध्याह्ने वनांतः भुवि तस्थुषः धरानेतुः नासां कर्पूर अगुरु धूपभूः गंधः आसादयत्. ॥ २९ ॥

अर्थः—एवामां मध्याह्नसमये वननी अंदरनी भूमिपर रहेला ते राजानी नासिकामां कपूर, अने अगुरुना धूपनी सुगंधि आववा लागी.

व्रजन्गन्धानुसारेण चण्डिकागारमासदत् । चम्पकाद्यर्चितां तस्मिन्नपश्यच्चण्डिकां नृपः ॥ ३० ॥

अन्वयः—गंध अनुसारेण व्रजन् नृपः चंडिका आगारं आसदत्, तस्मिन् चंपक आदि अर्चितां चंडिकां अपश्यत्. ॥ ३० ॥

अर्थः—ते सुगंधने अनुसारे जतो राजा चंडिकादेवीना मंदिरमां आव्यो, अने त्यां चंपकनां (पुष्पो) आदिकथी पूजन करेली चंडिकादेवीनां तेणे दर्शन कर्यां. ॥ ३० ॥

उन्मुच्य धूपनं तादृग्भूपमभ्याययौ ततः । संयोजितकरः पूजाकरः प्रवरचीवरः ॥ ३१ ॥

अन्वयः—ततः तादृक् धूपनं उन्मुच्य प्रवर चीवरः पूजा करः संयोजित करः भूपं अभ्याययौ. ॥ ३१ ॥

अर्थः—पछी तेवीरीतनो धूप (करवानुं) छोडीने उत्तम वस्त्रधारी ते (देवीनो) पूजारी हाथ जोडीने राजापासे आव्यो. ॥ ३१ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

केनोत्सवेन केनेदृक्चण्डीपूजाद्य कारिता । दत्तानि द्युतिदूनेन्दुभांसि वासांसि केन ते ॥ ३२ ॥

अन्वयः—अद्य केन उत्सवेन केन ईदृक् चंडी पूजा कारिता? द्युति दून इंदु भांसि वासांसि ते केन दत्तानि? ॥ ३२ ॥

अर्थः—(त्यारे राजाए तेने पूछ्युं के) आजे कया उत्सवमाटे? अने कोणे आवी चंडिकानी पूजा करावी छे? अने कांतिथी चंद्रना तेजने पण जीतनारां (आ) वस्त्रो तने कोणे आप्यां? ॥ ३२ ॥

इति पृच्छति भूजानौ पूजाकारी जगाद सः । दुःस्थान्वयस्य मे स्वामिन्भक्त्या तुष्टाद्य चण्डिका ॥३३॥

अन्वयः—इति भूजानौ पृच्छति सः पूजाकारी जगाद, हे स्वामिन्! दुःस्थ अन्वयस्य मे भक्त्या अद्य चंडिका तुष्टा. ॥ ३३ ॥

अर्थः—एरीते राजाए पूछवाथी ते पूजाराए कह्युं के, हे स्वामी! दरिद्र कुलमां जन्मेला एवा मारापर ते भक्तिथी हमणा चंडिका तुष्टमान थइ छे. ॥ ३३ ॥

प्रगे पूजार्थमायामि यदा नित्यं लभे तदा । देव्याः पादाग्रवर्तीनि रत्नानि कनकानि च ॥ ३४ ॥

अन्वयः—प्रगे यदा पूजार्थं आयामि, तदा नित्यं देव्याः पाद अग्र वर्तीनि रत्नानि च कनकानि लभे. ॥ ३४ ॥

अर्थः—प्रभातमां ज्यारे पूजामाटे हुं आवुं छुं, त्यारे हमेशां आ देवीना चरणोपासे रहेलां रत्नो तथा सोनामहोरो मने मळे छे.

एवं देवीं त्रिकालं तत्पूजयामि जयामि च । तत्प्रसादोत्थनिःशेषश्रीपूरः श्रीदमप्यहम् ॥ ३५ ॥

अन्वयः—तत् एवं त्रिकालं देवीं पूजयामि, च तत् प्रसाद उत्थ निःशेष श्रीपुरः अहं श्रीदं अपि जयामि. ॥ ३५ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अर्थः–माटे एरीते हुं त्रणे काल आ देवीनुं पूजन करुं छुं, अने तेणीनी कृपाथी मळेली समस्त प्रकारनी लक्ष्मीना समूहवाळो थयोथको हुं कुबेरने पण जीतीं जाउं छुं. ॥ ३५ ॥

नक्तं चौरागमं तत्र सुधीर्निश्चित्य तद्गिरा । ययौ वासरकृत्यार्थमावासं वासवो भुवः ॥ ३६ ॥

अन्वयः–सुधीः भुवः वासवः तत् गिरा तत्र नक्तं चौर आगमं निश्चित्य वासर कृत्य अर्थं आवासं ययौ. ॥ ३६ ॥

अर्थः–ते महाबुद्धिवान राजा तेना वचनथी रात्रिए त्यां ते चोरना आगमननो (मनमां) निश्चय करीने दिवससंबंधि कार्यमाटे पोताने स्थानके गयो. ॥ ३६ ॥

नक्तं सारपरीवारश्चण्डिकागारमागतः । न्यस्य दूरे नृपः शूरानिहैकः स्वयमास्थितः ॥ ३७ ॥

अन्वयः–नक्तं सार परीवारः नृपः चंडिका आगारं आगतः, शूरान् दूरे न्यस्य, इह स्वयं एकः आस्थितः. ॥ ३७ ॥

अर्थः–(पछी) रात्रिए मजबूत परीवारवाळो ते राजा ते चंडिकादेवीना मंदिरमां आव्यो, तथा सुभटोने दूर राखीने, ते पोते एकाकी अंदरना भागमां रह्यो. ॥ ३७ ॥

निशीथे स्तम्भगुप्ताङ्गो भूभुजङ्गस्ततोऽम्बरात् । उत्तीर्णं पादुकासिद्धं तमालोकत तस्करम् ॥ ३८ ॥

अन्वयः–ततः निशेथे स्तंभ गुप्त अंगः भू भुजंगः, अंबरात् उत्तीर्णं पादुका सिद्धं तं तस्करं आलोकत. ॥ ३८ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अर्थः-पछी मध्यरात्रिए स्तंभनी पाछळ गुप्त रहेला ते राजाए, आकाशमांथी उतरेला, तथा पावडीओवडे आकाशगमन करनारा ते चोरने दीठो. ॥ ३८ ॥

पादुकाद्वयमादाय सोऽथ वामेन पाणिना । गत्वा गर्भगृहं चण्डीमानर्च मणिभिः शुभैः ॥ ३९ ॥

अन्वयः-अथ सः पादुका द्वयं वामेन पाणिना आदाय गर्भ गृहं गत्वा शुभैः मणिभिः चंडीं आनर्च ॥ ३९ ॥

अर्थः—पछी ते केशरीचोरे (पोतानी) ते बन्ने पावडीओ डाबा हाथमां लेइने, तथा मूळगंभारमां जइने मनोहर मणिओवडे ते चंडिकादेवीनी पूजा करी. ॥ ३९ ॥

जगौ च स्वामिनि स्वैरचारिणश्चौर्यकारिणः । स्यान्ममेयममेयर्द्धिदायिनी क्षणदा मुदे ॥ ४० ॥

अन्वयः—च जगौ, (हे) स्वामिनि! स्वैर चारिणः, चौर्य कारिणः, मम इयं क्षणदा अमेय ऋद्धि दायिनी मुदे. ॥ ४० ॥

अर्थः-पछी तेणे कह्युं के, हे स्वामिनि! स्वेच्छाथी गमन करनारा, तथा चोरी करनारा, एवा मने आ रात्री अमाप समृद्धि देनारी तथा हर्ष आपनारी थाओ? ॥ ४० ॥

इत्युक्त्वा वलमानोऽयं द्वारमारुह्य भूभुजा । कृपाणपाणिना जीवन् रे न यासीति धर्षितः ॥ ४१ ॥

अन्वयः-इति उक्त्वा वलमानः अयं द्वारं आरुह्य कृपाण पाणिना भूभुजा, रे! जीवन् न यासि, इति धर्षितः. ॥ ४१ ॥

अर्थः—एम कहीने पाछा वळता एवा ते केशरीचोरने, दरवाजापर चडीने, हाथमां तलवार खेंचीने राजाए, अरे! हवे तुं

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

जीवतो जवानो नथी एम कही धमकाव्यो. ॥ ४१ ॥

इति भाषिणि भूपाले तद्भालं प्रति कालवित् । पादुकाद्वयमेवायमस्त्रीकृत्य क्रुधामुचत् ॥ ४२ ॥

अन्वयः—इति भूपाले भाषिणि, कालवित् अयं पादुका द्वयं एव अस्त्रीकृत्य तद्भालंप्रति क्रुधा अमुचत्. ॥ ४२ ॥

अर्थः—एरीते राजाए कह्याथी अवसर जाणनारा ते चोरे ते बन्ने पावडीओनेज शस्त्ररूप करीने ते राजाना ललाटप्रते क्रोधथी फेंकी.

तद्घातवञ्चनव्यग्रे महीभुजि महाभुजः । अयं जीवन्व्रजामीति वदन्नेवैष निर्ययौ ॥ ४३ ॥

अन्वयः—महीभुजि तद् घात वंचन व्यग्रे महाभुजः अयं एषः, जीवन् व्रजामि इति वदन् एव निर्ययौ. ॥ ४३ ॥

अर्थः—राजा ते प्रहारथी बचवामां व्याकुल थये छते ते महान बाहुबलवाळो चोर "आ हुं जीवतो चाल्यो जाउं छुं" एम बोलतोथकोज (त्यांथी) निकळी गयो. ॥ ४३ ॥

यात्यसौ केशरी चौर इति भूपगिरा भटाः । तमाशु दूरे नश्यन्तमन्वधावन्नृपाज्ञया ॥ ४४ ॥

अन्वयः—असौ केशरी चौरः याति, इति भूप गिरा भटाः नृप आज्ञया, दूरे नश्यंतं तं आशु अन्वधावन. ॥ ४४ ॥

अर्थः—आ केशरी चोर नाशी जाय छे, एवां राजाना वचनथी सुभटो ते राजानी आज्ञाथी दूर नाशता एवा ते चोरनी पाछळ तुरत दोड्या. ॥४४ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

चौरलोप्त्रावनीं गन्तुं मन्त्रिणे दिष्टशक्ति तत् । प्रदाय पादुकाद्वन्द्वं भूपोऽप्यनुययौ भटान् ॥४५॥

अन्वयः—दिष्ट शक्ति तत् पादुका द्वयं मंत्रिणे प्रदाय भूपः अपि चौर लोप्त्र अवनीं गंतुं भटान् अनुययौ. ॥ ४५ ॥

अर्थः—जणावेली छे शक्ति जेनी एवी ते बन्ने पावडीओ मंत्रीने सोंपीने राजा पण ते चोरनी चोरीनो माल संताडवानी जगोए जवामाटे ते सुभटोनी पाछळ गयो. ॥ ४५ ।

स तु चौरस्त्वरादूरमुक्तशूरसमुच्चयः । पुरग्रामान्तगैर्मार्गैरेवागात्पदगुप्तये ॥ ४६ ॥

अन्वयः—सः चौरः तु त्वरा दूर मुक्त शूर समुच्चयः पद गुप्तये पुर ग्राम अंतगैः मार्गैः एव अगात् . ॥ ४६ ॥

अर्थः–ते चोर तो (पोताना) वेगथी सुभटोना समूहने (पाछळ) दूर छोडीने पगलां संताडवामाटे शेहेरो तथा गांवडांओना छेडा-परना मार्गोए थइनेज नाशवा लाग्यो. ॥ ४६ ॥

भयाकुलितचित्तोऽसौ किंचिद्वैराग्यवांस्ततः । दध्याविस्यद्य मे पापमत्युग्रं फलितं ध्रुवम् ॥ ४७ ॥

अन्वयः—ततः भय आकुलित चित्तः, असौ किंचित् वैराग्यवान् इति दध्यौ, ध्रुवं अद्य मे अति उग्रं पापं फलितं. ॥ ४७ ॥

अर्थः—पछी भयथी व्याकुल हृदयवाळो एवो ते केशरीचोर कंइंक वैराग्य पामवाथी एम विचारवा लाग्यो के, खरेखर आजे मारुं अति उग्र पाप प्रगटी निकळ्युं छे. ॥ ४७ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

ग्रामारामावनौ कापि कस्यापि दिशतो मुनेः। ध्यानतत्त्वं वचश्चौरः श्रद्धयेत्यशृणोत्तदा ॥ ४८ ॥

अन्वयः—तदा क्व अपि ग्राम आराम अवनौ दिशतः कस्य अपि मुनेः इति ध्यान तत्त्वं वचः चौरः श्रद्धया अशृणोत्. ॥४८॥

अर्थः—एवामां क्यांक गामपासेना बगीचानी भूमिमां धर्मदेशना आपता कोइक मुनिराजनुं, एवी रीतनुं ध्याननां साररूप वचन ते चोरे श्रद्धाथी सांभळ्युं. ॥ ४८ ॥

सर्वत्र ध्यानसमतारुचिर्मुच्येत पातकैः। जनः सद्योऽपि तिमिरैः कृतदीप इवालयः ॥ ४९ ॥

इति हृन्मर्मनिर्मग्नं चौरस्तद्भावयन्वचः। वपुरुत्पुलकं बिभ्रदूर्ध्वस्तत्रैव तस्थिवान् ॥ ५० ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—कृत दीपः आलयः तिमिरैः इव, ध्यान समता रुचिः जनः सर्वत्र सद्यः पातकैः अपि मुच्येत. ॥ ४९ ॥ इति हृद् मर्म निर्मग्नं तद्वचः भावयन् चौरः उत्पुलकं वपुः बिभ्रत् तत्र एव उर्ध्वः तस्थिवान्. ॥ ५० ॥ युग्मं ॥

अर्थः—करेलो छे दीपक जेमां एवुं मकान जेम अंधकारथी मुक्त थाय छे, तेम ध्यानथी समभावमां रहेलो मनुष्य सर्व जगोए तुरत पापोथी पण मुक्त थाय छे. ॥ ४९ ॥ एरीते हृदयना मर्मस्थानमां प्राप्त थयेलां ते वचनने भावतो थको ते चोर रोमांचित शरीर धारण करतोथको त्यांज उभो थइ रह्यो. ॥ ५० ॥ युग्मं ॥

सारासाराखिलजगन्नुतिनिन्दावियुक्तधीः। तस्थौ मध्यस्थतामग्नः स भग्नदुरितक्रमः ॥ ५१ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अन्वयः–सार असार अखिल जगत् नुति निंदा वियुक्त धीः, भग्न दुरित क्रमः, सः मध्यस्थता मग्नः तस्थौ. ॥ ५१ ॥

अर्थः–सारा नरसा समस्त जगतनी स्तुति अथवा निंदाथी रहित बुद्धिवाळो, तथा पापोनी श्रेणिने तोडी पाडनारो ते केशरीचोर मध्यस्थ भावना भावतोथको (त्यां) उभो रह्यो. ॥ ५२ ॥

शेषां रात्रिं दिनं चास्थादेष साम्यलयस्तथा । यथा स्थिरं मनो लीनं पवित्रे परमात्मनि ॥ ५२ ॥

अन्वयः–शेषां रात्रिं च दिनं एषः साम्य लयः तथा अस्थात्, यथा पवित्रे परमात्मनि लीनं मनः स्थिरं ॥ ५२ ॥

अर्थः–बाकी रहेली रात्रि तथा दिवससुधी ते समतामां लीन थइने एवीरीते रह्यो, के जेथी पवित्र परमात्ममां तेनुं मन लीन थइने स्थिर थइ गयुं. ॥ ५२ ॥

घातिकर्मक्षये सायं ज्ञानं जज्ञेऽस्य केवलम् । सर्वत्रान्वेषयंस्तत्र तदा नृपतिरप्यगात् ॥ ५३ ॥

अन्वयः—घाति कर्म क्षये सायं अस्य केवलं ज्ञानं जज्ञे, तदा नृपतिः अपि सर्वत्र अन्वेषयन् तत्र अगात्. ॥ ५३ ॥

अर्थः–घातिकर्मोनो क्षय थतां संध्याकाळे तेने केवलज्ञान उत्पन्न थयुं, एवामां ते राजा पण सर्व जगोए तेनी शोध करतोथको त्यां आवी पहोंच्यो. ॥ ५३ ॥

इतश्चान्वपतद्भूपस्तं हन्तुं भटभारभाक् । इतश्चागान्मरुद्वर्गो नन्तुं दत्तव्रतध्वजः ॥ ५४ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अन्वयः—इतश्च भट भार भाक् भूपः तं हंतुं अन्वपतत्, इतश्च दत्त व्रत ध्वजः मरुत् वर्गः नंतुं आगात्. ॥ ५४ ॥

अर्थः—पछी एकतरफथी सुभटोनो समूह साथे लेइने राजा तेने मारवामाटे दोडी आव्यो, तथा बीजी तरफथी देवोनो समूह तेने धर्मध्वज आपीने वांदवा आव्यो. ॥ ५४ ॥

सुरैः कृतं सुवर्णाब्जमासीने केशरिण्यथ । ते हन्तारोऽपि नन्तारो भूपप्रभृतयोऽभवन् ॥ ५५ ॥

अन्वयः—अथ केशरिणि सुरैः कृतं सुवर्ण अब्जं आसीने ते भूप प्रभृतयः हंतारः अपि नंतारः अभवन्. ॥ ५५ ॥

अर्थः—पछी ते केशरीनामना केवली भगवान् देवोए रचेलां सुवर्णकमलपर बेठाबाद ते राजाआदिक हणनाराओ पण तेमने नमवावाळा थया. ॥ ५५ ॥

दन्तांशुभिः सुभिक्षाणि कुर्वाणश्चन्द्ररोचिषाम् । स व्यधाद्देशनां पापतमसः पूर्णिमां मुनिः ॥ ५६ ॥

अन्वयः—दंत अंशुभिः चंद्र रोचिषां सुभिक्षाणि कुर्वाणः सः मुनिः पाप तमसः पूर्णिमां देशनां व्यधात्. ॥ ५६ ॥

अर्थः—दांतोना किरणोवडे चंद्रना तेजोनो सुकाळ करनार ते मुनिराज पापोरूपी अंधकारनो (नाश करवा माटे, पूर्णिमासरखी धर्मदेशना आपवा लाग्या. ।' ५६ ॥

क्व तत्ते चरितं नाथ क्व चायं केवलोदयः । इति क्षितिभृता पृष्टस्ततो व्याचष्ट केवली ॥ ५७ ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अन्वयः—ततः (हे) नाथ! ते तत् चरितं क? च क्क अयं केवल उदयः? इति क्षितिभृता पृष्टः केवली व्याचष्ट. ॥ ५७ ॥

अर्थः—पछी हे स्वामी! आपनुं ते आचरण क्यां? अने क्यां आ केवलज्ञाननी प्राप्ति? एम राजाए पूछवाथी ते केवली भगवान कहेवा लाग्या के, ॥ ५७ ॥

राजन्नाजन्म तत्तादृक्पापभाजोऽप्यभून्मम । श्रीरियं मुनिवाग्लब्धसामायिकमनोलयात् ॥ ५८ ॥

अन्वयः—(हे) राजन्! आ जन्म तत् तादृक् पापभाजः अपि मम, मुनिवाक् लब्ध सामायिक मनः लयात् इयं श्रीः अभूत्. ॥

अर्थः—हे स्वामी! छेक जन्मथी मांडीने तेवीरीतनां ते पापकार्यो करनारा एवा पण मने, मुनिमहाराजना वचनथी प्राप्त थयेला सामायिकरूप समभावमां मन लीन थवाथी, आ केवल ज्ञाननी लक्ष्मी मळी छे. ॥ ५८ ॥

यद्वर्षकोटितपसामप्यच्छेद्यं तदप्यहो । कर्म निर्मूल्यते चित्तसमत्वेन क्षणादपि ॥ ५९ ॥

अन्वयः—यत् कर्म वर्ष कोटि तपसां अपि अच्छेद्यं, तत् अपि अहो! चित्त समत्वेन क्षणात् अपि निर्मूल्यते ॥ ५९ ॥

अर्थः—जे कर्म क्रोडोगमे वर्षोना तपथी पण छेदाय नही, ते कर्म पण अहो! मननी समताथी क्षणवारमां मूळमांथी छेदाइ जाय छे. ॥ ५९ ॥

इति श्रुत्वा प्रमुदितो जगाम नगरीं नृपः । बोधयन्वसुधां सोऽपि विजहार महामुनिः ॥ ६० ॥

अन्वयः—इति श्रुत्वा प्रमुदितः नृपः नगरीं जगाम, सः महामुनिः अपि वसुधां बोधयन् विजहार. ॥ ६० ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S. Jun Gun Aaradhak Trust

अर्थः—एम सांभळीने खुशी थयेलो ते राजा (पोताना) नगरमां गयो, तथा ते महा मुनिराज पण पृथ्वीपर बोध देता थका विहार करवा लाग्या. ॥ ६० ॥

पितृघातकरे सर्वजनसंतापकारिणि । चौरेऽपि दत्तनिर्वाणं सेव्यं सामायिकं बुधैः ॥ ६१ ॥

अन्वयः—पितृघात करे, सर्व जन संताप कारिणि, चौरे अपि दत्त निर्वाणं सामायिकं बुधैः सेव्यं. ॥ ६१ ॥

अर्थः—पितानो घात करनारा, तथा सर्व लोकोने संताप उपजावनारा एवा आ चोरने पण मोक्ष आपनारुं सामायिकव्रत विचक्षणोए सेववुं. ॥ ६१ ॥

॥ इति सामायिकव्रतमहात्म्योपदर्शने केशरिकेवलिचरित्रं समाप्तम् ॥

॥ आ चरित्र श्रीवासुपूज्यचरित्रनामनामहाकाव्यमांथी स्वपरनाश्रेयने माटे तेना अन्वय तथा गुजराती भाषांतर करी जामनगर निवासी पंडित श्रावक हीरालाल हंसराजे पोताना श्रीजैनभास्करोदय प्रीन्टींग प्रेसमां छापीप्रसिद्ध कर्युं छे ॥ श्रीरस्तु ॥

॥ समाप्तोऽयं ग्रंथो गुरुश्रीमच्चारित्रविजयसुप्रसादात् ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S.
Jun Gun Aaradhak Trust

॥ इति श्रीकेशरीकेवलीचरित्रं समाप्तम् ॥

P.P. Ac. Gunratnasuri M.S.
Jun Gun Aaradhak Trust